

KKTC’de Bir Müfredat Laboratuvar İlkokulunda Okul Gelişim Modelinin Uygulanabilirliğine İlişkin Bir Durum Çalışması

Gökmen DAĞLI¹
Fatoş SİLMAN²

Geliş Tarihi: 08.05.2008

Yayına Kabul Tarihi: 19.03.2009

ÖZET

Bu çalışmada çağdaş eğitim normlarının yakalanması, yirmibirinci yüzyıl öğrenci profilinin yaratılması ve geleceğe yön verebilecek gençlerin yetiştirilmesi amacıyla oluşturulan Okul Gelişim Modeli'nin uygulanma süreci esnasında yaşanan sıkıntıların tespit edilmesi ve bu sorunların ortadan kaldırılması için neler yapılması gerektiğini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışma Kıbrıs'ın Başkenti Lefkoşa'da bulunan ve müfredat laboratuvar ilköğretim kurumu olarak seçilen bir İlkokulda gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın örneklemini Okul Müdürü, okuldan öğretmenler, okulun velileri ve öğrencileri, Okul-Aile Birliği Başkanı, Öğretmenler Sendika Başkanı, İlköğretim Dairesi Müdürü ve Talim Terbiye Dairesi Model Sorumlusundan olmak üzere 13 kişi oluşturmaktadır. Araştırmada Okul Gelişim Modeli ile dünyada sürekli değişim ve gelişmeleri dikkate alan Türk Toplumunun, uluslararası alanda hedeflediği yere gelebilmesi, insan kaynaklarına yapılan yatırım ve sosyal alt yapı hizmet sunumlarının iyileştirilmesi ile mümkün olabileceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çağdaş Eğitim Normları, Tam Gün Eğitim, Okul Gelişimi, Yöneticinin Rolü, İlköğretimde Etkinlik

A Case Study on the Implementation of School Development Model in a Curriculum Laboratory Primary School in TRNC

ABSTRACT

The basic aim of this study is to find out the problems about the application of the OGEM which is formed to and what suggestions could be made to solve these problems. Qualitative research method was used for this study and data were analyzed through “content analysis”. Sehit Ertuğrul İlkokulu which is located in Nicosia, the capital city of Turkish Republic of Northern Cyprus, is a Curriculum Laboratory School and was chosen for this study. The sample consisted of 13 people and included; the headmaster, students, parents, school parent union, head of the teachers' union, minister of education and an employee from the Education and Training Department. The findings showed that in order for OGEM to succeed and for the Turkish Society to keep up with the standards of developed countries and reach their goals in the future at international level we must improve the investment on our human resources management and the fundamental social services.

Keywords: Modern Education Norms, Full Day Education, School Improvement, Manager Role, Activities in the Primary School

GİRİŞ

Değişim yeni bir yüzyılın eşiğindeki halkımızın her alanında, tarih dönemlerinin hiçbirinde olmadığından daha hızlı bir şekilde yaşanmaktadır. Odağında ise “bilgi” ve “bilim”in kendisi yer almaktadır. Bilgi ve teknoloji odaklı gelişmeler, toplumsal yapılarda dönüşümlere neden olmaktadır. Bilgi toplumuna dönüşüm süreçleri sıkıntılarıyla birlikte sürüp gitmektedir. Eğitim sistemlerinde ise eğitim sürelerinden, okul türlerine ve eğitim

¹ Doktora Öğrencisi, Yakın Doğu Üniversitesi (Near East University), gokmendagli@superonline.com

² Yrd. Doç. Dr., Yakın Doğu Üniversitesi (Near East University), fsilman@neu.edu.tr

programlarına kadar her alanda sürekli arayış ve değişim olmaktadır. Yeni yüzyılın gereksinimleri ve “herkes için yaşam boyu öğrenme” yaklaşımıyla birlikte eğitim sistemleri; her insana değer veren, bilgiye ulaşma yol ve yöntemlerini gösteren, etkin rehberlik hizmeti içeren, yatay ve dikey geçişlere olanak veren, bilgisayar teknolojisini hayatın bir parçası olarak gören, üretime dönük eğitime ağırlık veren ve fırsat eşitliğini gözetilen bir yapıya dönüşmektedirler (MEB,2005:3).

Bu değişim ve gelişmeler karşısında, dünyamızda sürekli değişen etmenleri dikkate alarak Kıbrıs Türk Toplumunun uluslararası alanda hedeflediği yeri alabilmesi ancak insan kaynaklarına yapılan yatırımla olabilecektir. Bu ise Türk toplumunun her bireyine eğitim kurumlarında sürekli öğrenmeyi esas alan bir yaklaşımla; gelişmiş eğitim sistemlerine sahip ülkelere ayak uydurabilen, zeka işlevlerini geliştiren, araştırmacılığı ve yaratıcılığı sağlayabilen bir eğitimin verilmesiyle mümkün olabileceği dördüncü MEB şurasında belirtilmiştir. (MEB 4.Şurası, 2005:12)

MEB'nın Lefkoşa'da (2005) düzenlemiş olduğu Dördüncü Milli Eğitim Şurasında Kıbrıs Türk Toplumunu geleceğe taşıyacak insana ulaşılabilirliği amacıyla yeni eğitim sisteminde insan profilini düşünme, algılama ve problem çözme yeteneği gelişmiş, bilgiyi yaratıcı bir şekilde kullanan, bilgi ve teknoloji kullanımına yatkın, bilgiye nasıl ulaşabileceğini bilen, tasarlayıp yaratabilen, dünya bireyleri ile rekabet edebilen, sorgulayan, düşüncesini özgürce söyleyebilen, empati duygusu gelişmiş, her türlü kültürel farklılıkları hoşgörü ve saygıyla kabul eden, insana, insan haklarına, doğaya saygılı olan bireyler yetiştirmek şeklinde biçimlendirilmiştir (MEB 4.Şurası,2005:56-57).

Günümüzde okullarda, yukarıda belirtilen insan profilini gerçekleştirmek, çağın gerekleri doğrultusunda öğrencilerin eğitim ihtiyacına cevap verebilmek, eğitimin niteliğini geliştirmek ve öğrenci başarısını artırmak amacıyla Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığına bağlı Talim Terbiye Dairesi ile İlköğretim Dairesi planlı okul gelişim modeli projesi geliştirmiştir.

Okul Gelişim Modeli Projesi (OGEM)'ni hazırlama sürecinde ilk önce projeye, gelişen ve gelişmekte olan ülkelerin eğitim sistemlerinin incelenmesi ve modelin ülkemize ne şekilde uyarlanabileceği yönünde araştırma yapılmıştır. Daha sonra proje bir okul geliştirme modeli olup projenin hazırlanmasında ihtiyaç analizleri ve pilot uygulama yapılması öngörülmüştür. İhtiyaç analizleri yapılırken toplumun sosyo-ekonomik gelişimi, kültürel, felsefik, sosyolojik, psikolojik değerlerin dikkate alınması, sosyal paydaşlar ile işbirliğinin artırılması ve bu yönde uygulama aşamasında okulun mevcut olanakları doğrultusunda uygun değişikliklerin yapılabilecek şekilde bir model tasarlanmıştır (OGEM,2006:3).

OGEM'in hedefi; okulun eğitimdeki gelişmeleri yakalayacak ve öğrencilerin eğitim- öğretim ihtiyaçlarına en üst düzeyde cevap verebilecek okul yönetim sisteminin kurulması olup, amaçları ise ilköğretim döneminde öğrencilerin sahip olması gereken temel becerilerin kazandırılması ve bu becerilerin yaşam ile ilişkilendirilmesi, sosyal paydaşlar arası işbirliğini artırıp eğitim kalitesini ve niteliğini en üst düzeyde sürdürülmesi, eğitim ve öğretim ortamları hazırlanan okullarda müfredat laboratuvar ilköğretim uygulamaları ile farkındalık yaratmak ve süreç içerisinde projenin ülke geneline yaygınlaştırılmasını sağlamak şeklinde belirlenmiştir. Ayrıca modelin uygulama ilkeleri öğrenci merkezli eğitim anlayışı çerçevesinde yapılandırıcı öğretim yaklaşımını eğitim ve öğretim faaliyetlerine uyarlamak, öğretim yöntem ve tekniklerini ölçme-değerlendirme yöntemleri hakkında öğretmenlere yönelik yerinde destek programının yapılması, sınıf araç, gereç ve donanımlarının, etkinlik alanlarının öğrenci merkezli eğitim anlayışına göre düzenlenmesi, okul yönetimi,

okul hizmet ekipmanı ve ailelere yönelik toplam kalite yönetimi anlayışında hizmet destek programının uygulanması, öğrencilerin, bireysel gelişimlerini dikkate almak, ilgi alanlarını ve yeteneklerini keşfetmelerini sağlamak olarak belirtilmektedir. Bunun yanı sıra bu gelişim modeli temel becerilerin kazandırılması yönünde eğitim ve öğretim programını geliştirme, okul, aile, üniversite, sivil toplum örgütleri ile işbirliği ve kampanyalar, etkinlikler ve faaliyetlerin düzenlenmesi, öğrenciler arası işbirliği ve dayanışmanın artırılması yönünde okul etkinlik ve faaliyetleri kapsamında uygun proje çalışmaları ve yarışmaların geliştirilmesi, akıllı sınıfların oluşturulması ile öğrencileri daha çok araştırma, eğlenerek ve yaşayarak öğrenme yaklaşımını öngörmektedir (OGEM,2006:4).

Okul Gelişim Modelinin içeriğinde yirmibirinci yüzyıl öğrenci profilini yaratacak, çağdaş eğitim normlarını en üst seviyede yakalamak ve bunları eğitim öğretim faaliyetlerine uyarlayarak farkındalık yaratacak, Kıbrıs Türk Toplumunun geleceğine yön verecek, ülkesine sahip çıkacak, kültürel, toplumsal ve sosyal değerleri yaşam biçimi olarak benimseyecek gençlerin yetişmesi yönünde ülkenin eğitim sistemine büyük faydası olacağı belirtilmektedir (OGEM,2006:2). Bu amaca ulaşmak için okullarda yeni organizasyonlar oluşturulmuş, okul müdürünün uygulamaya yönelik yetkileri artırılmıştır. Okulun çevre ile işbirliğini gerçekleştirmek, okula finans kaynakları sağlamak, okul ile ilgili yerel kararlar almak gibi etkinlikleri gerçekleştirmek için okulda Okul Gelişim Yönetim Ekibi (OGYE) oluşturulmuştur.

Okul Gelişim Modeli (OGEM)'nin uygulanabilirliği kapsamında bireyleri yetiştirme etkinliği ve bunun yollarını gösteren bilim veya bilgi üretme, aktarma süreci olarak da tanımlanan eğitim, insan davranışlarının toplumsal istekler doğrultusunda değiştirilmesi ve bireylerin kendi ilgi ve yetenekleri yoluyla geliştirilmesi ile uğraşır. Eğitim sistemi tüm boyutları ile ele alındığında Ertürk (1997)'in deyişi ile insan yetiştiren büyük bir işletme olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sistemde öğretim gereksiniminden yararlanılarak insanlara istedik davranışlar kazandırma temel amaçtır. Bu nedenle eğitim sistemini oluşturan bütün etkinliklerin bu amacı gerçekleştirebilecek şekilde düzenlenmesi gerekir.

Yirmibirinci yüzyıla adım atarken eğitimin temel unsurlarından olan öğrencilerin nasıl yetiştirilmesi gerektiği konusu, tüm dünyada önemle üzerinde durulmaktadır. Bu amaçla yapılan araştırmalarda öğrencilerin yetiştirilmesiyle ilgili çeşitli modeller ortaya atılmış ve Tuzcu (2000) öğrencilerin değişen toplumlardaki yeni ihtiyaçlara cevap verecek nitelikte olması gerektiği ifade etmiştir. Dönmez'in (2002) "Bir Okul Geliştirme Modeli Olarak Laboratuvar Okulları Uygulamasının Değerlendirilmesi" adlı araştırmasında Müfredat Laboratuvar Okullarında (MLO) bazı teknik olanakların artırıldığı ve personelin niteliklerinin daha fazla geliştirilmesi durumunda bu modelin eğitime pozitif değer katacağı ifade edilmektedir.

Günümüzde çeşitli sektörlerdeki örgütler, beklenmeyen durumlar için alternatif stratejiler üretmedikleri, kaynaklarını etkin ve verimli kullanmadıkları için birer birer faaliyette buldukları alanlarda çöküş yaşamaktadırlar. Çok büyük bankalar, sermaye kuruluşları, mal ve hizmet üreten büyük firmalar yok olma durumu ile karşı karşıya gelmişlerdir. Dış ülkelerdeki savaşlar, ilişkide bulunduğumuz ülkelere uygulanan ambargolar, ekonomik çöküşler, bizden çok uzak ülkeler bile olsalar, ülkemizi etkilemektedir. Dış siyasette, ekonomide, sağlıkta, güvenlikte, eğitimde v.s. günü kurtaran politikalar yerine, yarını kuracak alternatif stratejiler üretilmelidir. Gelecekte olası durumlar için devlet ve eğitim örgütleri bazında stratejiler geliştirilmediği sürece (Müfredat Laboratuvar Okulları (MLO) gibi), ülkemiz çok acı deneyimler yaşamaya devam edecektir (Arabacı, 2005).

Dünyadaki bu gelişmelere paralel olarak Kıbrıs Türk Toplumunu için büyük bir öneme sahip olan OGEM geliştirilerek ilk kez 2007-2008 öğretim yılında bir müfredat laboratuvar ilkokulunda uygulanmaya başlanmıştır. Bu çalışmada çağdaş eğitim normlarının yakalanması, yirmibirinci yüzyıl öğrenci profilinin yaratılması ve geleceğe yön verebilecek gençlerin yetiştirilmesi amacıyla oluşturulan OGEM'nin uygulanma sürecinde neler yapıldığının ve bu süreçte yaşanan sıkıntıların neler olduğunun tespit edilmesi ve bu sorunların ortadan kaldırılması için neler yapılması gerektiğini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaca uygun olarak aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. KKTC'de bir müfredat laboratuvar ilkokulda uygulanan Okul Gelişim Modeline (OGEM) paydaşların desteği ne doğrultudadır?
2. OGEM'nin ülke çapında yaygınlaştırılması nasıl sağlanabilir?
3. OGEM'nin KKTC eğitim sistemine ne tür katkıları olacaktır?
4. OGEM'de okul yöneticisinin rolleri neler olmalıdır?
5. OGEM'nin yeterliliği ne düzeydedir?

YÖNTEM

Bu çalışmada nitel araştırma yönteminden yararlanılmıştır. Nitel araştırmanın herkes tarafından kabul edilen bir tanımını yapmak güçtür. Bunun nedeni ise nitel araştırma kavramının bir şemsiye kavram olarak kullanılması ve bu şemsiye altında yer alabilecek birçok kavramın değişik disiplinlerle yakından ilişkili olmasıdır. Nitel araştırmayı, gözlem, görüşme ve döküman incelemesi gibi nitel bilgi toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlamak olanaklıdır (Yıldırım & Şimşek, 2005). Yapılan bu çalışmada nitel araştırma veri toplama yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır. Katılımcılara yarı yapılandırılmış görüşme formunda araştırma sorularına paralel sorular yöneltilmiştir.

2.1. Örneklem

Araştırmada amaçlı örneklem yolu izlenmiştir. Bu örneklemede belirlenen ölçütlere göre seçilen örneklem araştırmanın amacına uygun olduğu düşünülmektedir (Tavşancıl ve Aslan, 2001). Bu araştırmaya en çok bilgi sahibi olduğu düşünülen Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Dairesi Müdürü, Talim Terbiye Dairesi Model Sorumlusu, Kıbrıs Türk Öğretmenler Sendikası Başkanı, ilk kez uygulanan OGEM projesi kapsamında müfredat laboratuvar ilköğretim kurumu olarak seçilen Şehit Ertuğrul İlkokulu Okul Müdürü, okulda görevli iki öğretmen, okulun üç öğrencisi ve bu öğrencilerin anne-babaları ile okul aile birliği başkanı olmak üzere toplam 13 kişi dahil edilmiştir.

2.2. Veri Toplama Süreci

Araştırma verileri 12-31 Kasım 2007 tarihleri arasında katılımcıların uygun oldukları saatlerde kendi odalarında yapılan görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Araştırmada yapılan görüşmeler için yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak OGEM projesinin uygulanma sürecinde yaşanan sıkıntıların giderilmesi için neler yapılabileceğine ilişkin görüşler belirlenmiştir. Görüşme formunun iç geçerliliğini sağlamak için görüşme formu iki uzmana verilmiş ve incelenmesi sağlanarak forma son şekli verilmiştir. Bir öğretmen ve bir veli ile pilot görüşme yapıldıktan sonra soruların açık ve anlaşılır olup olmadığının, verilen yanıtların sorulan soruların yanıtlarını yansıtıp yansıtmadığının belirlenmesi amacıyla, görüşme sırasında kaydedilen seslerin bilgisayar ortamında oluşturulan görüşme döküm formu üzerinde yazılı biçime dönüştürülmüştür. Bir başka uzmandan

dökümleri inceleyerek sorulan soruların açık ve anlaşılır olup olmadığını, ele alınan konuyu kapsayıp kapsamadığını ve gerekli olan bilgileri sağlama olasılığını da düşünerek kontrol etmesi istenmiştir. Bu çalışmanın sonunda soru maddelerinin geçerliği saptanmıştır. Bilindiği gibi nitel araştırmalarda iç geçerlik araştırmacının ölçmek istediği veriyi, kullandığı araç ya da yöntemle gerçekten ölçüp ölçemeyeceğine ilişkindir (Yıldırım & Şimşek,2005:256). Görüşme sorularının istenilen verileri sağladığı kanısına varılarak veri toplama sürecine geçilmiştir.

2.3. Verilerin Analizi

Bu araştırmada veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Görüşmeler sırasında kayıt edilen kasetler çözümlenmiş ve her bir satıra numara verilerek görüşme dökümü oluşturulmuştur. Görüşme dökümü ile kasetler alandan bir uzmana verilerek yanlış yada eksik bölümlerin kontrolü sağlanmıştır. Görüşmenin dökümleri yapıldıktan sonra katılımcılardan elde edilen veriler incelenerek anlamlı bölümlere ayrılmış ve kendi içinde anlamlı bütünler oluşturan bu bölümler isimlendirilip kodlanmıştır. Tüm veriler bu şekilde kodlandıktan sonra bir kod listesi oluşturulmuş ve bu verilerin incelenmesinde ve düzenlenmesinde anahtar liste görevini görmüştür. Daha sonra kodlama anahtarları ve görüşme dökümleri araştırmacılar tarafından ayrı ayrı okunarak “görüş birliği” ve “görüş ayrılığı” olan konular tartışılarak gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Daha sonra kodlar belirli temalar altında toplanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde çağdaş eğitim normlarının yakalanması, yirmibirinci yüzyıl öğrenci profilinin yaratılması ve geleceğe yön verebilecek nesillerin yetiştirilmesine yönelik olarak geliştirilen OGEM projesine ilişkin katılımcıların algıları ile ilgili olarak yapılan görüşmeler yer almaktadır.

3.1.1. Boyut: Okul Gelişim Modeli İle İlgili Görüşler:

Kuzey Kıbrıs'ta ilk kez bir devlet ilköğretim kurumunda uygulanan “Okul Gelişim Modeli hakkında neler düşünüyorsunuz? Bu Modeli Destekliyor musunuz? Neden?” sorusuna ilişkin katılımcıların görüşleri OGEM’i destekliyorum teması altında verilmiştir.

3.1.1.1. OGEM’i Destekliyorum

Araştırma grubunda bulunan 13 katılımcıdan 11’i OGEM’İ desteklediğini ifade etmişlerdir. Bu konuya ilişkin olarak okul müdürü görüşlerini “*Eğer yeni nesillerimizi, bugünün çocuklarını, yarının gençlerini hızla gelişen dünya koşullarına hazırlamak istiyorsak ve ülkemizin görmeyi hedeflediği çağdaş uluslar seviyesine çıkarmak istiyorsak, başta eğitim olmak üzere önemli, büyük adımlar atmamız gerekmektedir. OGEM projesi ülkemizin eğitim kalitesini yükselteceği için çok büyük bir çalışma içerisine girerek en çok destekleyenlerden birisi olduğumu söyleyebilirim*” şeklinde ifade ederek OGEM’nin Kıbrıs Türk Toplumunun eğitim kalitesini yükselteceğini savunarak modeli desteklediğini belirtmiştir. Okul aile birliği başkanı ise OGEM hakkındaki görüşünü “*Eğitimin kalitesinin düşmesi, motivasyonun öğretmenler açısından azalması, öğrencilerin devlet okullarından özel okullara kayması, özel derslerin çoğalması ve eğitimdeki çarpıklığın günden güne artması nedeni ile OGEM projesine çok büyük destek verdim ve katkı koydum*” şeklinde ifade ederek eğitim kalitesinin günün koşullarına göre düştüğünü, öğrencilerin daha kaliteli eğitim almaları için velilerin çocuklarını özel okullara kaydardıklarını belirtmiş ve dolayısıyla OGEM’ni desteklediğini ifade etmiştir.

Sadece öğretmenler sendikası başkanı ile bir öğrenci okul gelişim modeli projesini desteklemediklerini ifade etmişlerdir. Bu konuya ilişkin öğretmenler sendikası başkanı görüşlerini “*Bir program geliştirme kurulu ile*

program izleme kurulu gibi kurullar bulunmamaktadır. Deneme yanılma yöntemine benzeyen bir sistemle proje oluşturulmuştur. Öğrencilerin gelişimine yönelik çalışmaların yetersiz oluşu nedenleri ile biz sendika olarak bu modele destek vermiyoruz.” şeklinde ifade ederek iyi bir program geliştirilmemesi ve öğrencilerin gelişimine yönelik bir model olmaması nedeni ile okul gelişim modelini desteklemediklerini belirtmiştir. Yine araştırma grubunda bulunan bir öğrenci ise görüşlerini “Okulda eğitimin süresi uzadı. Daha çok ders okuyoruz. Evimi özlüyorum. Okulda bizlere verilen öğle yemekleri annemin yemeklerine benzemediği için çok beğenmiyorum. Okulun yemeğini yememiz için öğretmenler bizleri zorluyor. Ben bizim okulda uygulanan bu yeni modeli desteklemiyorum” diyerek öğle yemeklerini beğenmediğini, yemek münüsünün geliştirilmesi gerektiğini ve okulda daha uzun süre kalmaları nedeni ile modeli desteklemediğini belirtmiştir.

3.2. II. Boyut: Modelin Yaygınlaştırılması:

Kuzey Kıbrıs’ta bir müfredat laboratuvar ilkokulunda uygulanan okul gelişim modelinde araştırma grubunda bulunan katılımcıların görüşleri, modelin ülke çapında yaygınlaştırılması kapsamındaki görüşleri aşağıda belirtilen temalar altında verilmiştir.

3.2.1. Uzlaşma Sağlanması Gerekliği

Araştırma grubunda bulunan katılımcılarla yapılan görüşmelerde geliştirilen yeni eğitim modelinin yaygınlaştırılması maksadıyla tüm eğitim kurumları ile tam uzlaşma sağlanması gerektiği yönünde görüş bildirilmiştir. Konu ile ilgili olarak Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Dairesi Müdürü “2005 yılında yapılan 4’üncü Eğitim Şurasında model tartışılmaya başlanmış, daha sonra öğretmenler sendikası ile görüşmeler sürdürülmüş, öğrenci velileri, okul aile birlikleri, okul yöneticileri ve öğretmenler ortak görüş birliği yaratılmaya çalışılmıştır. Ancak öğretmenler sendikası ile tam bir görüş birliğine varılamamasına rağmen uzlaşma çalışmaları devam ettirilmektedir. Geliştirilen Okul Gelişim Modeli için toplum içerisinde çok iyi bir uzlaşma ortamı yaratılmasına ihtiyaç duyulmaktadır” şeklinde ifade etmiştir. Öğretmenler sendikası başkanı ise uzlaşma konusunda “Modelin sorumluları sendikamızla yeteri kadar uzlaşma maksadıyla görüşme gerçekleştirdiklerine inanmıyorum. Uzlaşma yada ortak bir tabanda birleşip görüş birliğine varmamız için bir kurul veya bir heyet oluşturulmadı. Sendikamızla modelin sorumluları arasında daha çok uzlaşma sağlanırsa modelin yaygınlaştırılması kolaylaşacağını düşünüyoruz” şeklinde görüşlerini ifade ederek uzlaşma ortamının geliştirilmesi gerektiğini, uzlaşmanın modelin yaygınlaşmasında esas kriterlerden biri olduğunu söylemiştir. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde ise uzlaşma konusunda bir öğretmen “Okul gelişim modelinin başarıya ulaşması için öğretmenlerle okul yönetimi yeteri kadar tartışıp uzlaşma sağlanmasına rağmen bakanlık yetkililerinin uzlaşma konusunda gayretlerinin yetersiz olduğu ve okul yöneticisinin gerçek uzlaşma sağlanmasında çok çalıştığını bizzat gördük. Okul yöneticisinin tüm örgütlerle uzlaşma sağladığına tanık oldum. Bu uzlaşma modelin gelişiminde ve başarıya ulaşarak ülke çapında yaygınlaştırılmasında esas unsurdur.” şeklinde görüşlerini ifade ederek okul yöneticisi ile öğretmenler arasında çok iyi bir uzlaşma ortamı sağlandığı takdirde modelin yaygınlaşmasının daha başarılı olacağını belirtmiştir. Okul aile birliği başkanı yeni geliştirilen ve ilk kez uygulanan eğitim modelinin başarıya ulaşmasında tüm toplum örgütlerinin uzlaşma ortamının olmaması halinde modelin ömrünün kısa olacağını belirtmiştir: “Biz okul aile birliği olarak modelin yaygınlaştırılarak uygulanabilmesi için tüm toplum örgütleri ile uzlaşma konusunda sorumluluk alarak görüşmeler yaptık. Okulumuzun velileri ile tek tek görüşmeye çalıştık, bakanlık ve okul yönetimi arasında sürekli görüşmeler gerçekleştirdik. Cumhurbaşkanlığı ve diğer toplum örgütleri ile tartışmalar yaparak görüş birliği sağlayarak

uzlaşma ortamının sağlanmasında okul aile birliği olarak elimiz taşın altına koyduk. Eğer bu sorumluluğu üzerimize biz okul aile birliği olarak almasaydık modelin başarıya ulaşmayıp kısa ömürlü olacağı kaçınılmaz bir gerçektir.” Okul aile birliği başkanı ayrıca toplumda mevcut tüm kamu kurum ve kuruluşlarla çok iyi bir uzlaşma kurulmasının modelin başarıya ulaşmasını sağlayacağını söylemiştir.

3.2.2 Yasalarda Düzenleme Yapılması

OGEM’in ülke çapında yaygınlaştırılması için yasal düzenlemelerin yapılmasına ihtiyaç olduğu katılımcılarla yapılan görüşmelerde belirtilmiştir. Yasal düzenlemeler konusunda öğretmenler sendika başkanı “Müfredat laboratuvar ilkokulunda uygulanan OGEM’in yaygınlaşması için yasal bir zemine oturması gerekmektedir. Özellikle şu an öğretmenlere ödenen ek mesai ücreti yasal değildir. Ayrıca okul yönetiminin velilerden para toplaması da yasal değildir. Bu suçlardan dolayı okuldaki tüm personelin atılması gerekmektedir. Bu nedenle çok acil yasal düzenleme yapılmalı.” şeklinde açıklama yaparak OGEM’in suç unsuru oluşturmaması için bir an önce yasaların yapılması gerektiğini ifade etmiştir. Yine okul müdürü okul gelişim modelinin günlük ders programında belirtilen ders bitim saatine uygun olarak yasal düzenlemelerin yapılması gerektiğini ve devlet kamu kurum ve kuruluşlarının tek bir mesaiye indirgenmesi için yasal düzenleme yapılması gerektiğini belirtmiştir.

3.2.3. Finansman İhtiyacı

OGEM’in belirlediği hedeflere ulaşabilmesi ve modelin tüm ilköğretim kurumlarında hayata geçirilebilmesi için önemli miktarlarda finansmana ihtiyacı olduğu katılımcıların vermiş olduğu görüşlerden anlaşılmaktadır. Model için gereken finansmanın bir kısmını sağlayan Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Dairesi Müdürü konu ile ilgili olarak görüşlerini “2008 yılı eğitim bütçesine öğretmenlerin yaptıkları fazla mesailerin ödenmesi için bir miktar para ayrılmış olup, öğretmenlere ödenecek ek mesailer için 2008 yılında herhangi bir sorun olmayacaktır. Ayrıca modelin yaygınlaşması için öncelik olarak köy ilkokullarında uygulanması planlanmıştır. Çünkü model köy ilkokullarında öğrenciler öğle yemeğini evlerinde yiyecekleri için maliyetler düşecek ve modelin yaygınlaşması kolaylaşacaktır” şeklinde ifade ederek modelin yaygınlaşması için milli eğitim bakanlığı devletin bütçesine bir miktar finansman ayrıldığını belirtmiştir. Ancak katılımcıların çoğu okul gelişim modelinin maliyetinin yüksek olması nedeni ile bu yeni modelinin yaygınlaşması için müfredat laboratuvar ilköğretim okulundan gelecek dönütler Okul Gelişim Yönetim Ekibi(OGYE) tarafından değerlendirilmeye alınması ve yapılacak değerlendirmeler ışığında alınacak kararlarda ise öncelik olarak modelin uygulanma maliyeti daha düşük olan köy ilkokullarında yapılmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir. Öğretmenler sendika başkanı ise modelin finansmanı için görüşlerini “Devletin eğitime ayırdığı bütçedeki pay çok az. Bütçeye baktığımız zaman ilkokullara ayrılan pay % 4 oranındadır. Geriye kalan % 10.6 pay ise üniversitelere verilmektedir. Dolayısıyla burada büyük bir hata vardır. Bu miktarın çoğunluğu ilkokullara harcanırsa model uygulanabilir ve ilköğretim çok ileri bir seviyeye gelir” şeklinde açıklarak üniversiteler için devlet tarafından ayrılan bütçenin azaltılarak ilköğretim kurumlarında uygulanan modele kaydırılması gerektiğini savunmuştur. Müfredat laboratuvar ilkokulu okul aile birliği başkanı ise bu yeni eğitim gelişim modeli için görüşlerini “Bu yeni eğitim gelişim modeli için büyük bir finansman ihtiyacı vardı. Bu finansman ihtiyacının küçük bir kısmını eğitim bakanlığı sağladı. Ancak büyük bir kısmını ise biz okul aile birliği yürüttüğümüz değişik ve yoğun kampanyalarla sağlamaya çalıştık, bunun devamının sağlanması gerekmektedir”

şeklinde açıklayarak gerekli finansmanın sağlanması için okul aile birliklerinin çok yoğun ve iyi organize edilmiş kampanyalarla finansmanı sağlamaları için çalışmaları gerektiğini vurgulamıştır.

3.2.4. Öğretmenlere Hizmetiçi Eğitim Verilmesi

OGEM'e göre öğretmenlere yeni modelin uygulanması esnasında karşılaşacakları faaliyet ve etkinlikleri tam olarak yapabilmelerinde sıkıntı yaşanmaması maksadıyla hizmetiçi eğitim verilmesi gerekmektedir. Bir öğretmen ise görüşlerini *"Yeni okul gelişim modelinde özellikle öğleden sonra yapılan etkinlik çalışmalarında çocukların yaşayarak, yaparak öğrenme işlevlerini geliştirebilmemiz için bizlere bakanlık tarafından hizmetiçi eğitim verilmesine ihtiyaç vardır"* biçiminde belirtmiştir. Müfredat laboratuvar ilkokulu müdürü ise hizmetiçi eğitim ihtiyacı hususunda görüşlerini *"okulumuzda tüm öğretmenlerimizin yapılan yeni uygulamaya paralel olarak tüm branşlarda hızlandırılmış bir şekilde hizmetiçi kurslarla takviye edilerek yeni eğitim paradigmalarına uyumlarının sağlanması modelin ülke çapında yaygınlaştırılarak uygulanmasında faydalı olacaktır"* şeklinde ifade etmiş ve hizmetiçi eğitime öğretmenlerin yeni eğitim modeline göre ihtiyaçları olduğunu belirtmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Dairesi sorumlusu ise okul gelişim modeli kapsamında hizmetiçi eğitim ihtiyacı hakkında *"Yeni eğitim modelinde esas olan öğrencinin yaparak, yaşayarak, bireysel gelişimini, sosyal gelişimini sağlayacak yöntemlerin öğretmenlere öğretilmesi verilmesi maksadıyla hizmetiçi kurslar verilmelidir. Ayrıca öğrenci velilerinin yeni modele uyumunu sağlamak için aile kitapçığı geliştirilmelidir"* şeklinde görüş bildirerek öğretmenlerin hizmetiçi kurslarına ilave olarak modelin neler kazandıracığı konusunda aileleri bilgilendirerek bu durumun modelin yaygınlaştırılmasında yararlı olacağını ifade etmiştir.

3.2.5. Sivil Toplum Örgütlerinin Modele Dahil Edilmesi

Sivil Toplum Örgütlerinin modele etkin olarak dahil edilmesi neticesinde OGEM'nin yaygınlaşarak ülke çapında uygulanmasına yarar sağlayacağı katılımcıların verdiği görüşlerden anlaşılmaktadır. OGEM'nin içeriğinde okulların yönetiminde Milli Eğitim Bakanlığının merkezîyetçi yapısından çıkartılması ve yerel bir yönetime geçişi öngörmesi (OGEM,2006) konusu ile ilgili olarak araştırma grubunda bulunan öğretmenler sendika başkanı bu konudaki görüşlerini *"Bizim eğitim sistemimiz merkezi bir yapıya sahiptir. Dolayısıyla yasalarla merkezden yönetilir. Okulların özerk bir yapısı yoktur. Biz sendika olarak bu yeni modelde yeteri kadar özerk yapıyı göremedik. Okul yönetimi ita amiri değil sadece bakanlığın ara elemanıdır. Bu sistem içerisinde özerk olmayan bu okul, gelişim modelinde başarılı olamayacaktır. Ancak bu modelin yaygınlaşmasında özerkliğin yanında diğer sivil toplum örgütlerinin de modele dahil edilerek yapının geliştirilmesi gerekir"* şeklinde görüş bildirerek okulların daha özerk bir yapıya kavuşturulmasını ve bu özerk yapı içerisinde sivil toplum örgütlerinin de dahil olması gerektiğini ifade etmiştir. Araştırma grubunda katılımcı olarak bulunan okul aile birliği başkanı ise sivil toplum örgütlerinin modele dahil edilmesi hususunda görüşlerini *"Okul aile birliği olarak sivil toplum örgütlerini tek tek gezerek model hakkında bilgilendirdik ve modelin ülkeye kazandırdıkları hususunda yoğun uğraşlar sarfettik. Sivil toplum örgütlerinin hepsinden tam destek alarak modele hem maddi ve hemde manevi destek sağlamaya çalıştık. Bu konuda bayağı yol katettiğimizi söyleyebiliriz"* diyerek sivil toplum örgütlerine okul gelişim modelinin tanıtımının yapılması gerektiğini ve bu örgütlerin maddi ve manevi desteklerinin sağlanması hususunda çalışmalara büyük yer verilmesinin öneminden bahsetmiştir. Sivil toplum örgütlerinin modele dahil edilerek OGEM'nin yaygınlaştırılması maksadıyla pilot okulun müdürü bu konuda görüşlerini *"Sivil Toplum Örgütlerinden belediye tiyatro ekibi okulumuza gelerek*

öğrencilerimize öğleden sonraki drama dersi etkinliğinde görev üstlenerek dersler vermiştir. Böylece çocukların konuları dramatize ederek oyun şeklinde öğrenmelerine katkıda bulunmaları okul gelişim modelinde hedeflediğimiz unsurlardan bir tanesi idi” şeklinde belirterek okula gelen sivil toplum örgütlerinin modelde görev almaları gerektiğini ve OGEM’in yaygınlaştırılmasında bu örgütlerin katkı koyduğunu söylemiştir.

3.3. III. Boyut: Okul Gelişim Modelinin Eğitime Katkısı

Okul gelişim modelinin ortaya çıkarılmasında esas amaç olarak yirmibirinci yüzyıl öğrenci profilini yaratmak, çağdaş eğitim normlarını en üst seviyede yakalamak ve bunları eğitim öğretim faaliyetlerine uyarlayarak farkındalık yaratmak, Kıbrıs Türk Toplumunun geleceğine yön verecek, ülkesine sahip çıkacak, kültürel, toplumsal ve sosyal değerleri yaşam biçimi olarak benimseyecek gençlerin yetişmesini sağlamak olarak belirtilmektedir(OGEM,2006:3). Araştırmada katılımcıların görüşleri okul gelişim modelinin eğitime katkısı boyutunda aşağıda belirtilen temalar altında verilmiştir.

3.3.1. Eğitim Süresinin Uzaması

Müfredat laboratuvar ilkokulu olarak seçilen ilkokulda okul gelişim modeline geçilmeden önce öğleye kadar yarım gün eğitim uygulanmaktaydı (MEB, 2005:10). Ancak okul gelişim modelinde öğrencilerin okulda kalma süresi uzayarak öğleden sonra da eğitim yapılması şeklinde tam gün eğitime geçilmiştir. (OGEM,2006) Araştırma grubunda katılımcı olarak bulunan ve bu yıl okulun birinci sınıfında olan bir öğrenci ise bu konu ile ilgili olarak görüşlerini “Eğitimde süre çok uzadı, çok yoruluyoruz. Eve daha erken gitmek istiyorum. Eve gittiğimde yorulduğum için erken uykum gelmektedir” şeklinde ifade ederek tam gün eğitimin yorucu olduğunu belirtmiştir. Eğitim süresinin uzaması ile ilgili olarak daha büyük bir sınıfta bulunan bir öğrenci ise görüşlerini “Bence okulun tam gün olması çok güzel. Arkadaşlarımla ve öğretmenlerimle daha çok beraber oluyorum. Eskiden okuldan sonra anneanneme giderdim. Şimdi okulda kalmak çok hoşuma gidiyor, daha çok şeyler öğreniyoruz” şeklinde açıklama yaparak okulda daha fazla süre harcamasının yararlarından bahsetmeye çalışmıştır. Eğitim süresinin uzamasının konusunda çalışma grubunda olan bir öğretmen görüşlerini “Eğitim süresinin uzaması çocukların gelişimi için çok faydalı olduğuna inanıyorum. Öğrenciler daha uzun sürede daha çok soru çözerek, daha çok görsel ve işitsel ders yapma imkanı bulması nedeni ile eğitime katkı sağladığını değerlendiriyorum. Kısa zamanda sığdıramadığımız konuları daha uzun bir sürece yayarak öğrenmenin gerçekleştiğini zannediyorum” şeklinde ifade ederek sürenin uzaması neticesinde konuların daha uzun bir sürece yayılarak işlenmesi ve görsel imkanların artırılmasının öğrenmeyi sağlamada daha etkin olduğunu belirtmiştir. Okul müdürü ise eğitimde sürenin uzaması konusunda görüşlerini “Dünyadaki ilköğretim okullarına baktığımızda büyük çoğunluğu tam gün eğitim uygulamaktadır. Eğitim süresini uzatarak konuları gün içerisinde yaydıkları ve kısa zamanda konuların verilmesi yerine etkililiklerle öğrencilerin yaşayarak, görerek ve uygulayarak öğrenmeleri sağlanmaktadır. Bizim eğitim modelinde de dünyadaki gelişmiş eğitim sistemlerine benzer şekilde okulumuzda toplumsal kültürümüzle uyumlu olarak okul gelişim modeli uygulanarak öğrenci merkezli, oluşturma yaklaşımıyla, görerek, yaşayarak, uygulayarak, eğlenerek, öğrenmenin vurgulandığı bir eğitim modeli ile eğitim süresi uzatılmıştır” şeklinde belirterek günlük eğitim süresinin uzaması neticesinde eğitim sisteminizin dünyadaki gelişmiş eğitim sistemlerine yetişebileceğini ifade etmiştir.

3.3.2. Öğrencilerin Beslenme Şekli

Kuzey Kıbrıs'ta eski eğitim sistemine göre okul 12:40'ta sona erer ve öğrencilere okulda yemek verilmezdi(MEB,2005:10). Okul Gelişim Modeline göre ise okulda öğrencilere öğle yemeği verilmesine ilaveten

saat 10:00'da meyve verilmesi öngörülmektedir (OGEM, 2006:7). Öğrencilere okulun yemekhanesinde öğle yemeği verilmesi konusu Okul Gelişim Modelinin eğitime olan katkı boyutunun “öğrencilerin beslenme şekli” teması altında ele alınmıştır. Okulda öğrencilere yemek verilmesi ile ilgili olarak bir öğrenci velisi görüşlerini *“Okulda diyetisyenlerin kontrolunda hazırlanan yemekler, çocuklarımızın fast-food alışkanlığını azaltacağına inanıyorum. Saat 10:00'da verilen meyve ise çocukların sağlığı için çok faydalı bir uygulamadır. Ayrıca çocukların bir arada yemesi benim iştahsız olan çocuğumun yeme alışkanlığına olumlu bir etkisi olmuştur”* şeklinde ifade ederek öğrencilerin sağlıklı beslenme imkanlarının sağlandığını belirtmiştir. Okulda öğle yemeği ve saat 10:00'da meyve verilmesi hakkında diğer bir veli ise görüşlerini *“Çocuklarımıza öğle yemeği için yaptığımız harcama eskiden çok daha fazla idi. Şimdi ise hem daha az para veriyoruz ve hem de daha sağlıklı besleniyorlar”* şeklinde ifade etmiştir. Öğrencilere okulda öğle yemeği verilmesi ile ilgili olarak bir öğretmen ise görüşlerini *“Okulda öğrencilere yemek verilmesi sayesinde çocukların kendi aralarında daha sıcak ve daha derin arkadaşlık ilişkileri kurduğunu gözlemlemekteyim. Ayrıca çocukların dengeli bir şekilde zararsız yiyeceklerden faydalanması onların gelişiminde kilo almaları gibi olumsuzlukları ortadan kaldırdığına inanıyorum. Ancak öğle yemeğinden sonra öğleden sonraki periyodun başlangıcı olan 13:50'ye kadar çocuklar okulda bekliyor. Bu boş bekleme zamanı için çocuklar için televizyon odaları veya oyun salonları yapılarak çocukların oralarda beklemelerinin daha uygun olacağını düşünüyorum”* şeklinde ifade ederek öğrencilerin yemek saatinden 13:50'ye kadar olan süredeki boş vakitlerinin değerlendirilmesi için program yapılması gerektiğini vurgulamıştır.

3.3.3. Etkinlikler Yapılması

Okul Gelişim Modelinde uygulanan eğitim programında günlük eğitim süresi uzatılarak tam gün eğitime geçilmiş olup, özellikle öğleden sonra etkinlik faaliyetlerine ayrılan süre artırılmıştır. (OGEM,2006:8) Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Dairesi sorumlusu okul gelişim modelinde yer alan etkinlikler hakkında görüşlerini *“OGEM'de amaçlarımızdan en önemlilerinden biranesi ise gerçek anlamda çocuğu hayata hazırlamak ve farkındalık yaratmaktır. Özellikle 1., 2., ve 3.sınıftaki öğrencilere farkındalık yaratma, 4., ve 5. Sınıflardaki öğrencilere ise bilgi, beceri ve yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olacak etkinliklere modelde yer verdik”* şeklinde belirterek öğrencileri gerçek hayata hazırlamak için modelde etkinliklere yer verdiklerini ifade etmesi sonucunda eğitime olan katkısını ortaya koymuştur. Etkinlikler hakkında araştırma grubunda bulunan bir öğretmen ise görüşlerini *“Çocuklarımız evlerinin dışında, bir toplum içerisinde saygıyı, ortak hareket edebilmeyi, sosyal kültürü verebilmesi açısından yani çocuğu gerçek hayata hazırlaması bakımından etkinliklerin yararlı olduğuna inanıyorum. Ancak okulumuzda etkinliklerin istenilen seviyede yapılabilmesi için atölyelerin çoğaltılması yani imkanların artırılması gerekmektedir”* şeklinde belirterek etkinliklerin öğrencilerin gelişiminde yararlı olduğunun ve tam olarak yapılabilmesi için okul imkanlarının artırılması gerektiğini belirtmiştir. Okul müdürü ise OGEM kapsamında etkinlikler hakkında görüşlerini *“İlköğretimde bugüne kadar uygulanan sistemde ezberci eğitim anlayışı ile beraber çocukların deneyler ve bilimsel araştırmalar yapmalarına imkan verilmemekteydi. Ancak bu yeni eğitim modelinde öğrencilerin öğrenci merkezli öğrenme yaklaşımıyla yaparak, yaşayarak, görerek öğrenmesi ve kendilerini bekleyen yaşama en iyi hazırlayabilecek etkinliklerin yeni modelde büyük bir yer alması çok sevindiricidir”* şeklinde açıklayarak etkinliklerin ezberci eğitim yaklaşımından öğrencileri uzaklaştırdığını ve OGEM'de etkinliklere önemli oranda yer verilmesinin eğitime olan katkısını vurgulamıştır.

3.3.4. Aile ve Çocuk İlişkileri

Okul Gelişim Modelinin eğitime olan katkısı boyutunda aile ve çocukların aralarındaki ilişkilere ayrılan sürenin artırılarak çocukların gelişiminde ailelerin daha etkin rol oynaması sağlandığı katılımcıların vermiş olduğu görüşlerden anlaşılmaktadır. Bir veli görüşlerini “Çocuklarımız daha önceki yıllarda uygulanan eğitim sisteminde eve geldikleri zaman bütün gece ödev yapmaları nedeni ile çocuklarımızla ilgilenemiyorduk. Ancak yeni eğitim sistemine göre ödevler ve çalışmalar okulda yapıldığı için çocuğumuz eve geldiğinde birbirimize ayıracak daha çok zaman bulabilmekteyiz.” şeklinde ifade ederek yeni eğitim modelinde öğrencilerin eve ödev getirmemelerinin aile içi ilişkilerine olumlu yansıdığını belirtmiştir. Araştırma grubunda bulunan bir diğer veli ise görüşlerini “Öğrencilerin çantalarını eve getirmemelerini uygun bulmuyorum. Çünkü çocuğumu okulda neler öğrendiğini takip edemiyorum. Ancak çocuklarımızın ağır çantaları taşımaktan kurtulması güzel bir şey. Hafta içi çocuğuma evde daha çok zaman ayırabiliyorum, en güzel yanı bu” demiştir. Okul müdürü ise bu konu ile ilgili olarak görüşlerini “öğrencilerin aile içi gelişimine büyük önem veriyoruz. Öğrencilerin psikolojik, sosyal ilişkilerinin gelişimi için aileleri ile daha fazla zaman ayırması gerektiği bu modelde yer almıştır. Bu maksatla öğrencilerin tüm faaliyetlerini okulda bitirmelerini ve evde sadece aileleri ile ilgilenmelerini sağlamak için ödevlerin okulda yapılmasını ve çantaların okulda kalmasını uygun bulduk. Zaten çocukların çantaları bir öğrencinin kaldırabileceği ağırlıktan çok fazla” şeklinde açıklayarak ödevlerin okulda yapılması ve çantalarının okulda kalması neticesinde öğrencilerin aileleri ile geçereceği sürenin uzamasının onların psikolojik ve sosyal gelişimlerini sağlaması bakımından eğitime olan katkısını ifade etmiştir.

3.4. IV. Boyut: OREM’de Okul Yöneticisinin Rolü

Okul gelişim modeli ülke çapında ilk kez uygulanan bir model olup, bu modelde okul yöneticisinin rollerinin neler olması gerektiği boyutuna ilişkin olarak katılımcıların görüşleri aşağıda belirtilen temalar altında verilmiştir.

3.4.1. Okul Yöneticisinin Modele İnanması

Okul aile birliği başkanı yöneticinin okul gelişim modelini hayata geçirebilmesi için öncelikle bu modele inanması ve kendini modele adayarak modelin tüm uygulayıcılarını etkileyebilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bir öğretmen ise “Okul yöneticimiz modele kalpten inandı. Kendisi istekli olmasa bu model yürümezdi” demiştir. Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Dairesi Müdürü ise modelin yaşam bulması için okul yöneticisinin rolü hakkında “Okul yöneticisinin modele çok iyi inanması ve kendini adanması gerekmektedir. Pasif bir okul yöneticisi olursa bu modelin uygulanmasında olumsuzluklar yaşanır” şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

3.4.2. Okul Yöneticisinin İnsiyatif Sahibi Olması

Katılımcılar yeni eğitim sisteminin hayata geçirilebilmesinde insiyatif sahibi yöneticilerin olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu konu ile ilgili olarak okul aile birliği başkanı görüşlerini “Modelin uygulanması esnasında her türlü girişimler yapılmıştır. Bu girişimlerin yapılmasında okul yöneticisi etkin rol oynamıştır. Bu model için bakanlığın finansman yardımlarının yetersizliği nedeni ile okul yöneticisi insiyatif olarak çeşitli kurumlardan okul için borç almış ve büyük bir insiyatif örneği göstermiştir. Bu borçların kısa zamanda büyük bir kısmını ödedik.” şeklinde ifade etmiştir. Milli eğitim bakanlığı Talim Terbiye Dairesi Sorumlusu ise okul yöneticisinin rolü hakkında görüşlerini “Bu model okul yöneticisine çok önemli görevler yüklemektedir. Dolayısıyla okul yöneticisi bu zor görevleri yerine getirebilmesi için bazı konularda tek başına insiyatif alabilmelidir” demiş ve modelin hayata geçirilmesinde insiyatif sahibi olunması gerektiğini belirtmiştir.

3.4.3. İşbirliği Yapabilme Yeteneğinin Olması

Katılımcılar okul yöneticisinin okul gelişim modelinin hedefine ulaşabilmesi için işbirliği yapabilme yeteneğine sahip olması gerektiğini belirtmişlerdir. Bir öğretmen okul yöneticisinin okul içinde ve dışında birçok kişi ve kuruluşlarla çok iyi işbirliğine girebildiğini ve herkesi bu modele dahil edebildiğini belirtmiştir. Okul aile birliği başkanı ise konu ile ilgili olarak görüşlerini *“Okul yöneticimiz sivil toplum örgütleri ile çok samimi duygular içerisinde işbirliği ortamı yaratmıştır. Bu örgütlerin kurulan işbirliği neticesinde modele büyük katkı sağladıklarını söyleyebiliriz”* demiş ve yöneticinin işbirliği kurma konusundaki önemi ortaya koymuştur.

3.4.4. Motivasyon Sağlayabilmeli

Katılımcılar Okul Gelişim Modelinin başarıyla uygulanabilmesi için okul yöneticisinin modele dahil olan herkesi çok iyi motive edebilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bu konu ile ilgili olarak bir öğretmen *“Okul yöneticimiz bizi model hakkında bilgilendirirken okulda bulunan tüm öğretmenleri çok iyi motive ederek bu sistem değişikliğinde yaşanan zorlukların üstesinden gelmemizi sağlamıştır.”* demiştir. Okul aile birliği başkanı ise bu konuya ilişkin görüşlerini *“Okul yöneticimiz okul aile birliği ile yeni eğitim gelişim modeli hakkında bilgi verirken toplantıda bulunan herkesi çok iyi motive ederek hepimize büyük bir heyecan vermişti”* şeklinde belirterek okul müdürünün motivasyon sağlayabilme yeteneğine sahip olması gerektiğini ifade etmiştir.

4. V.Boyut: Okul Gelişim Modelinin Yeterliliği

Okul Gelişim Modeli ülke çapında ilk kez denenen yeni bir eğitim modeli olması nedeni ile eğitimde yaşanan sıkıntıları ortadan kaldırması bakımından OGEM'in yeterliliği konusunda araştırma grubuna dahil olan bir veli bu yeni eğitim sisteminde okuldaki ders programlarının içeriklerinin zenginleştirildiğini, ezberci eğitim yaklaşımından uzaklaşıldığını ve dolayısıyla çocuklar için bu yeni eğitim modelinin yeterli olacağını düşündüğünü belirtmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Dairesi Müdürü OGEM'nin eğitimdeki sıkıntıları aşmada yeterliliği hakkında görüşlerini *“Okul Gelişim Modelinin ilköğretimde ezberci eğitim yaklaşımının yoğunlukta olması, yaşayarak ve yaparak öğrenme imkanın yok denecek kadar az olması, öğrenci merkezli eğitim bir türlü yaşama geçirilememesi gibi eksiklikleri gidereceğine inanıyoruz. Eğitim programlarındaki değişiklikler, yapılan etkinlikler ve eğitim süresinin gün içerisine yayılması gibi hususların bu modelde yer alması bakımından eğitimdeki yetersizlikleri ortadan kaldıracağını düşünüyoruz.”* şeklinde belirterek yeni eğitim modelinin eğitimde yaşanan sıkıntı ve eksiklikleri gidereceği ve eğitimi istenilen seviyeye getirmede yeterli olacağını savunmaktadır. Okul Gelişim modelinin yeterliliği hakkında öğretmenler sendika başkanı ise *“Okul Gelişim Modeli kapsamında yapılan pilot okuldaki uygulamalarda altyapı yetersizliği ve ders programlarının içeriğinin tam olarak belirlenmesinden dolayı verimlilik ve kalitenin düşük olduğunu düşünüyorum. Ayrıca, modelin uygulanmasında sendika ile tam görüş birliği sağlanmaması ve sendikadan temsilcilerin olmadığı bir yönetim kurulunun var olmasından dolayı bu modelin yetersiz olduğunu düşünüyorum”* demiştir. Okul müdürü OGEM'in yeterliliği konusuna ilişkin olarak görüşlerini *“bu model ülkede eğitimde yıllardır süregelen ve kronikleşen birçok sıkıntıları gidermesi bakımından, özellikle bugünün çocuklarını, yarının gençlerini 21.yy normlarına taşıyacak, eğitimde verimliliği ve kaliteyi en üst seviyeye çıkaracak bir düzeydedir. Bu modelin ülke çapında uygulanması halinde ezberci eğitimin son bulacağına, öğrencinin düşünme, sorgulama ve tartışma yeteneklerinin gelişeceğine, inanıyorum”* şeklinde ifade ederek yeni eğitim modelinin ülkenin eğitimdeki sıkıntıları giderecek ve çağdaş normlara taşıyacak yeterli bir model olduğunu söylemektedir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Çağdaş eğitim normlarının yakalanması, yirmibirinci yüzyıl öğrenci profilinin yaratılması ve geleceğe yön verebilecek gençlerin yetiştirilmesi amacıyla oluşturulan OGEM'nin uygulanma süreci esnasında yaşanan sıkıntıların tespit edilmesi ve bu sorunların ortadan kaldırılması için neler yapılması gerektiğini ortaya koymak amacıyla bir müfredat laboratuvar ilkokulunda çalışma yapılmıştır. Araştırma grubunda bulunan katılımcılara ilk olarak OGEM'i destekleyip desteklemedikleri sorulmuş ve katılımcıların büyük çoğunluğu (% 85) bu yeni modeli desteklediklerini ifade etmişlerdir. Eski eğitim sisteminin uygulanması neticesinde yetiştirilen öğrencilerin eğitim kalitesinin düşüklüğü, motivasyonun öğretmen açısından azlığı, öğrencilerin yabancı dil ağırlıklı daha kaliteli eğitim veren ve tamgün eğitim uygulayan özel okullara kaymaları nedeni ile okul gelişim modelinin geniş bir destek bulduğu görülmüştür.

Okul Gelişim Modelinin ülke çapında yaygınlaştırılması maksadıyla tüm kurumlar arasında bir uzlaşma ortamının yaratılması ihtiyacı olduğu gözlemlenmiştir. Morgan (1998) Kamu kurum ve kuruluşlar ile bireyler arası uzlaşma ortamının sağlanması halinde sorunların asgari seviyeye indirilmesi sağlanacağını ve çatışma yönetiminin başarıya ulaşacağını belirtmiştir. Bu bağlamda modelin yaygınlaştırılması kapsamında uzlaşma ortamının öğretmenler sendikası hariç diğer sivil toplum örgütleri arasında sağlandığı görülmektedir. Ancak önemli bir örgüt olan öğretmenler sendikası ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında uzlaşmanın daha da geliştirilmesine ihtiyaç olduğu söylenebilir. Okul Gelişim Modelinin yaygınlaşarak tüm ülkede uygulanabilmesi için yasal düzenlemelere ihtiyaç olduğu görülmüştür. Özellikle öğretmenlerin fazla mesaisinin ödenmesi için ve velilerin görev yaptığı devlet kamu kurum ve kuruluşlarının mesai bitiminin OGEM'de 15:40 olan okul bitiş saatine uyumlu hale getirilmesi için yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Böylelikle okulda ders bitiş saatinden sonra yaşanan sıkıntıların ortadan kalkacağı düşünülmektedir. Katılımcıların vermiş olduğu görüşlerden modelin tüm ülke çapında yaygınlaştırılması kapsamında önemli miktarda finansman ihtiyacı olduğu anlaşılmaktadır. Devlet ve Milli Eğitim Bakanlığının finansman ihtiyacı için bütçeden üniversitelere ayrılan payı biraz azaltarak bu modele aktarmasını sağlayacak çalışmalar içerisine girmesinin uygun olacağı düşünülebilir.

Öğretmenlere bu modelin yaygınlaşarak uygulanabilmesi için becerilerini geliştirmelerini sağlayacak, yeni eğitim programlarını ve eğitim paradigmalarını içeren, teknoloji becerileri üzerinde toplanan ve genellikle kısa zaman dönemleri kapsayan hizmetiçi kurslar (Bocchino, 1993:48) verilmelidir. Hizmetiçi kurslara ilave olarak anne-babaların da bilinçlendirilmesi maksadıyla yeni eğitim modeli ile ilgili broşürler dağıtılması, bilinçlendirme toplantıları yapılmasına ihtiyaç olduğu söylenebilir.

Sürmelioglu (2005) sivil toplum örgütleri hakkında ortak çıkarlar, düşünceler ve hedefler çerçevesinde bir araya gelen, birlikte mücadele eden insanların oluşturdukları sivil toplum örgütlerinin, ülke gelişiminde büyük görevler üstlenebilecek örgütler olduğunu belirtmektedir. Bu bağlamda bakanlıktan gelen yardımların yavaşlığı yapılan araştırmada tespit edilmiş olup, bu durumu ortadan kaldırmak amacıyla özellikle sivil toplum örgütlerinin modele dahil edilmesinin okulların her konudaki sıkıntılarının giderilmesinde yararlı olacağı söylenebilir.

Milli Eğitim Sayısal Verileri (2004)'ne göre çağdaş normları yakalamış ülkelerin çoğunda uygulanan eğitim süreleri ile OGEM'inde uygulanan eğitim sürelerinin örtüştüğü görülmektedir. Günlük eğitim süresinin uzamasının, öğrencinin öğlen eve gitmesi yerine öğleden sonra da okulda kalarak eğitim yapmasının öğrencilerin gelişimi açısından faydalı olacağı düşünülebilir. Böylece ilköğretimde planlanan hedeflere ulaşılabilmesi için

yarım günlük eğitim süresinin tam gün içerisine yayılarak öğrencilerin bilgi, beceri ve yeteneklerinin geliştirilmesine imkan verdiği sonucuna varılabilir. Bu modelin öğrenci merkezli, oluşturmacı yaklaşımla, görerek, yaşayarak, uygulayarak, eğlenerek, öğrenilenlerin yaşamla birebir ilişkilendirilerek öğrencilerin eğitilmesine daha çok imkan tanıdığı düşünülebilir. OGEM'de günlük eğitim süresinin daha uzun bir sürece yayılmasının öğrenmenin gerçekleşmesinde daha yararlı olduğu söylenebilir. Ancak öğrenme şeklinin gerçekleştirilmesinde yardımcı olan etkinliklerin daha bilimsel programlarla düzenlenmesi ve okuldaki etkinlik imkanlarının daha da artırılması gerektiği önerilebilir. Ayrıca günlük eğitim süresinin tam güne yayılarak yapılması nedeni ile öğrencilerin öğle yemeğini okulda diyetisyenlerin kontrolünde hazırlanan yemeklerden yemesi ve saat 10:00'da öğrencilere meyve verilmesi sonucunda öğrencilerin daha dengeli beslenme ortamında oldukları sonucuna varılabilir. Bu konu ile ilgili olarak yapılan bir araştırmada Japon çocuklarının okulun yemekhanesinde beraberce öğle yemeği yemesi okul yaşamının en güzel taraflarından biri olduğu, arkadaşları ile dayanışma ağlarını güçlendiren bir sistem olduğu belirtilmektedir (Akkan,2007).

OGEM'ne göre öğrenciler öğleden sonraki etkinlikler saatinde günlük ödevlerini ve çalışmalarını okulda yapmaları nedeni ile okul çantalarını evlerine götürmedikleri ve okulda bıraktıkları görülmüştür. Bu uygulamanın öğrencilerin evlerinde ödev yaparak harcayacağı sürenin ortadan kalkması nedeni ile aileleri ile evlerinde daha çok beraber olabildiklerini ve bu durumun öğrencilerin psikolojik ve sosyal gelişimlerinde daha yararlı olduğu söylenebilir. Bu konu ile ilgili olarak Çelenk'in (2003) yapmış olduğu araştırma sonucuna göre aile, bakım, şevkat ve korumasının öğrencinin okul başarısının yükselmesinde önemli bir faktör olduğu belirtilmektedir. Ancak çocuklarının okulda yapmış oldukları derslerin aileler tarafından takip ve kontrol edilmesinde ise sıkıntılar yaşandığı tespit edilmiştir. Bu sıkıntının giderilmesine ilişkin olarak ilköğretim okullarında rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin geliştirilerek ailelerin çocuklarının gelişimleri hakkında daha yakın ilişki içerisine gidilmesinin daha yararlı olacağı düşünülebilir.

Okul Gelişim Modelinin ülke çapında yaygınlaşarak uygulanabilmesi için okul yöneticilerinin etkin rolünün olması gerektiği söylenebilir. Özellikle okul yöneticisinin modele inanarak kendini adanması, inisiyatif sahibi olması, yüksek işbirliği yapabilme yeteneğine sahip olma ve çalışanları iyi motive edebilme gibi yeteneklerinin gelişmiş olması gerekmektedir. Özdemir (2007), müfredat laboratuvar okullarının okul yöneticilerinin yönetim anlayışının özel sektör işletmecilik anlayışı gibi olması gerektiğini ifade etmektedir. OGEM'i yeni uygulayacak okul yöneticilerinin belirtilen özelliklerinin yeterli olmaması halinde, modelin hayata geçirilmesinde başarısızlık ihtimali olabilir. Bu nedenle okul yöneticilerinin bu modeli uygulamaya başlamadan önce hizmetiçi kurslarla kendilerini geliştirmeleri gerekmektedir. Bu konu ile ilgili olarak Usdan ve Diğerlerinin (2000) yapmış olduğu araştırmaya göre yirmibirinci yüzyılın okul müdürlerinin bir yandan öğrenme ve öğretim niteliğine sahip, mesleki gelişimini sürdüren, elde ettiği verilerle karar veren ve sorumluluk sahibi olan, öğretmenler, toplum ve çevreyle liderliği paylaşan, aileler ve çevreyle yakın ilişkiler sürdüren, okulun gelişimi için kendini adanmış, iletişim lideri olması, bununla birlikte ortaya koyduğu çaba, girişimci ruh ve etik değerleri ile okul içindeki ve dışındaki kişi ve kuruluşlarla okulun vizyonunu paylaşan niteliklere sahip olması gerekmektedir. Bu özellikler araştırmada elde edilen sonuçlarla örtüşmektedir.

Sonuç olarak bu araştırmada, Okul Gelişim Modeli ile dünyada sürekli değişim ve gelişmeleri dikkate alan Türk Toplumunun, uluslararası alanda hedeflediği yere gelebilmesi, insan kaynaklarına yapılan yatırım ve sosyal alt yapı hizmet sunumlarının iyileştirilmesi ile mümkün olabileceği söylenebilir. OGEM'nin bu

araştırmanın sonuçlarına uygun olarak geliştirilmesi halinde Kıbrıs Türk Toplumunun her bireyine örgün ve yaygın eğitim kurumlarında “yaşam boyu öğrenme”yi esas alabilen, uluslararası rekabet ortamına uyum sağlayabilen, zeka işlevlerini geliştirebilme imkanı veren, araştırmacılığı ve yaratıcılığı ön planda tutabilen bir model olabileceği sonucuna varılabilir.

KAYNAKLAR

- Akkan, B.E. (2007). *Sosyal Politika Forumu*. Boğaziçi Üniversitesi: İstanbul.
- Arabacı, B. “Müfredat Laboratuvar Okullarında Strateji Belirleme ve Seçimi Uygulamalarının Değerlendirilmesi” Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt:6, Sayı: 10, Güz 2005.
- Bocchino, R. (1993). Are You Planning the Future or Fixing the Past?. *Journal of Staff Development*, 14 (1), 48-52.
- Çelenk, S. (2003). Okul Başarısının Ön Koşulu: Okul Aile Dayanışması. *İlköğretim Online E-Dergi*, 2.
- Dönmez, B. “Müfredat Laboratuvar Okullarının Geliştirilmesi Açısından Hizmet içi Eğitim Etkinliklerinin Değerlendirilmesi” Çağdaş Eğitim Dergisi, Yıl:27, Sayı:291, Ekim 2002.
- Ertürk, S. (1997). *Eğitimde “Program” Geliştirme*. Ankara: Meteksan anonim Şirketi.
- Karasar, N. (1998). *Bilimsel Araştırma Yöntemi (8. Basım)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- MEB. (2005). *Dördüncü Milli Eğitim Şurası (24 – 26 Mart 2005)*. Lefkoşa: Devlet Basım Evi.
- MEB. (2005). *Kıbrıs Türk Eğitim Sistemi (Eylül 2005)*. Lefkoşa: Devlet Basım Evi.
- MEB. (2004). *Milli Eğitim Sayısal Veriler (2003-2004)*. Ankara : MEB Basımevi.
- Morgan, G. (1998). *Yönetim ve Örgüt Teorilerinde Metafor*. İstanbul: BZD Yayıncılık.
- OGEM. (2006). *Okul Gelişim Modeli Projesi*. Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı, İlköğretim Dairesi, Lefkoşa.
- Özdemir, M. “Eğitimde Yeniden Yapılanma Siyasaları "Müfredat Laboratuvar Okulu"” Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2007,3(1):102-116
- Sürmelioglu, A. (2005). *Türkiye’de Ormancılıkla İlgili Faaliyet Gösteren Sivil Toplum Örgütleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş : S.İ.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Tavşancıl, E. ve Aslan, E. (2001). *İçerik Analizi ve Uygulama Örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Tuzcu, S. (2002). *Türkiye’de Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Sistemi*. Çağdaş Eğitim (Ankara), 290.
- Usdan, M., Mcloud B. and Podmostko M. (2000). Leadership for Student Learning. <http://www.iel.org/programs/21st/reports/principal.pdf> (2005, Temmuz 1).
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemler (İkinci Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.